

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Glasi lo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 25. grudna 1909.

Štev. 55.

V sveti noči.

Domen Otilijev.

Zavita vsa polja in gozdi
so v beli pajčolan,
in v luninem sijaju niz biserov
objema samostan.

In k božjemu hramu osvetljenemu
gre blažena polnoč,
ki nekđaj objemala Betlehem je
in strehe pastirskih koč.

Odzvonil že v linah veliki je zvon,
in potnika ni v daljavi,
iz grl se nedolžnih izvil je spev:
»Vsa slava na višavi! . . .«

Na tla sem pokleknil pred sveti oltar
in dete nebeško:
»Popotnik, ki taval je v temi zmot,
poklanja Ti srce človeško« . . .

Zavita vsa polja in gozdi
so v beli pajčolan —
Vesela zre duša zdaj moja
v nebeški samostan . . .

Konec obstrukcije — dr. Krekov predlog.

V „Slovanski Jednoti“ združeni slovanski poslanci so napovedali sedanji Slovanom, pred vsem Slovincem sovražni vladi neizprosni boj. Krčevito se drži Bienertova vlada, ker jo drži krona, Nemci so jo podpirali in dosedaj tudi Poljaki. Vsled tega so začeli češki agrarci zopet z obstrukcijo v državnem zboru. Neomahljivo je stal na njihovi strani „Slovanski klub“. Vlada je menila obstrukcioniste utruditi, pa se je zmotila. Že 86 ur so govorili češki agrarci in za njimi je bila še cela četa svežih govornikov. Samo poslanec Vaclav Kotlař je govoril 12 in pol ure in tako nadkrilil nemškega Lecherja, ki je govoril za časa Badenija 12 ur. „Slovanska Jednota“ je dokazala, da je njena obstrukcija nepremagljiva. Nemške stranke so to uvidele, zato so se poslužile novega, pa prav nizkega sredstva. Iz beznic in ulice so poslale na galerije državne zbornice ljudi sumljive eksistence, da so kot — volilci začeli psovati obstrukcioniste, češ, da ne pripustijo rednega dela v državnem zboru in tako jemljejo ljudstvu kruh. Predsednik dr. Pattai je moral predrzne kričaje opetovano dati spoditi raz galerije. Nemškim strankam so se pridružili tudi socialni demokrati, ki so se zbal razpusta zbornice in novih volitev. V trenutku, ko so obstrukcijske stranke dokazale, da so nepremagljive in ko so se Nemci po časnikih in v zbornici najbolj zgražali nad slovanskimi obstrukcionisti, češ, da kradejo ljudstvu kruh, ker državni zbor ne deluje, so potegnili voditelji „Slovanske Jednote“ tem „deloljubnim“ vladnim strankam z obraza hinavsko krinko. Poslanec dr. Krek, torej obstrukcionist, je vložil v soboto, dne 18. t. m., nujni predlog o spremembi poslovnika, ki daje predsedniku zbornice take pravice in moč, da onemogoči lahko vsako obstrukcijo. Dodaten predlog so na željo dr. Kramarja vložili dr. Kramar, dr. Šusteršič in Udržal.

Završalo je v zbornici. Nemci v prvem hipu niso mogli tega verjeti. „Slovanska Jednota“ je odobrila Krekov predlog. Pritrdila je predlogu z glasovi čeških agrarcev, „Češkega kluba“ in „Slovenskega kluba“ proti glasovom čeških radikalcev in dr. Stranskyjeve stranke; zastopnik katoliško-narodnega češkega kluba, Šramek, in zastopnik „Zveze južnih Slavena“, dr. Ploj sta se vzdržala glasovanja. Med Nemci je nastala strašna zmešnjava. Krekov predlog jih je popolnoma poparil. Nujnost dr. Krekovega predloga je bila sprejeta s 315 proti 91 glasovom. Proti so glasovali nemški nacionalci, nemški in češki radikali, Stranskyjeva skupina in Rusini. Vtis glasovanja je bil velikansk. Dr. Kreku, ki je predlog utemeljeval tako krasno, kakor že dolgo časa zbornica ni slišala govoriti kakega poslanca, so od vseh strani čestitali. Pri merit predloga je glasovalo za Krek-Kramarjev predlog 333 poslancev, proti le 28, ker so nemški nacionalci zapustili dvorano. Nemške krščanske socialce, ki so glasovali za predlog, so nemški nacionalci strahovito grdo napadali, češ, da so izdajalci nemštva. Wolf je govoril tako surovo, kakor že dolgo časa

ne. Nemškonacionalni in židovski listi so kar besneli, češ, da pomeni ta predlog konec avstrijskemu nemštvu.

Že iz bevskanja nacionalcev spoznamo, da je dr. Krekov predlog velikanskega, naravnost zgodovinskega pomena. Čudno je sicer slišati, da slovanski obstrukcionist ubije obstrukcijo, torej orožje, s katerim se v skrajni sili brani, a kljub temu pomeni ta predlog podlago za boljšo bodočnost Slovanov v Avstriji. Kakor hitro na pr. je hotela vlada dati nam koroškimi Slovincem le kako drobtino pravice, takoj so vložili nemški poslanci pri vladi svoj veto — prepovemo — in vlada se je ustrašila. Ničesar se ni bolj bala, nego nemške obstrukcije, in dokler so imeli Nemci po poslovniku možnost in pravico obstruirati, tako dolgo je bilo nam Slovincem zaman upati na boljše čase, na večje uspehe, ker bi jih Nemci nikdar ne prepustili in jih v skrajnem času preprečili z obstrukcijo. Kako hitro je izjavil posl. Dobernig, da pomeni imenovanje jugoslovanskega ministra za Nemce vojsko. Vsled tega torej so nemški nacionalci tako besneli. V tem oziru pomeni torej predlog poslanca Kreka zmago za nas. Motil bi se seveda, kdor bi menil, da je zdaj napočil za nas že pravi raj. Ne, zdaj se začne šele prav resno delo, ki pa obeta uspehe. Kljub velikemu ugledu naših poslancev, kljub marljivi njihovi delavnosti dosedaj vsled nemškega „prepovemo“ ni bilo mogoče Slovincem doseči kakih večjih, pomembnejših uspehov, najmanj seveda na Koroškem. Politični otroci so seveda izrabljali to proti našim krščanskim poslancem, kakor da bi bili ti vzrok, da imajo Nemci preveliko moč in da je nas tako malo. Z izborna potezo pa so naši poslanci nadomestili te nedostatke; vsled tega imajo pred svetom velik ugled.

Javkanje nekaterih kratkovidnežev, da nam je zdaj vsled Krekovega predloga odvzeto skrajno samoobrambno orodje — obstrukcija — je za nas brezpomembno. Kaj pa nam pomaga to skrajno samoobrambno sredstvo, če je kljub vsej obstrukciji vsled postopanja Poljakov skoro da nemožne, spremeniti sedanji vladni sistem, ker se vlada nemške obstrukcije bolj boji nego naše?

Ako bi se pa Krekov predlog izkazal za Slovane že res slabo, ostanejo za Slovane še vedno durce odprte, ker ima predlog veljavo samo za eno leto. Vrh tega je predlog zelo prikladen politiki Poljakov, ki hočejo ostati Slovani, hočejo pa iti s Slovani le tedaj, ako bodo imeli Slovani v zbornici s socialnimi demokrati ali krščanskimi socialci večino. Za obstrukcijo se Poljaki nikdar niso ogrevali, ker jo zase ne potrebujejo. Zato se lahko v resnici in odkrito veselimo, da je bil predlog Krek-Kramar sprejet. Gosposka zbornica ga je nato takoj sprejela in ga je tudi že cesar potrdil kot postavo. — Poslanec Dobernig je dal v „Freie Stimmen“ duška svoji jezi nad izborna taktiko „Slovanske Jednote“ s tem, da jo je imenoval „politično nizkost“. Upa za trdno, da čez leto Slovani ne bodo imeli več vzroka, veseliti se. Dobernig piše: „Dogodki zadnjih dni so naredili na nas globok vtis. Od bojev l. 1897. sem niso živci tako trpeli, ni bil čut odgovornosti tako mučen! V očigled sovražniku, ki smo

ga hoteli izstradati, so odpadli zavezniki na levi in desni in ostali smo sami — na izgubljenih tleh.“ Dobernig upa rešitev za nemškonacionalce od nemškega ljudstva, na katerega apelira. Stara pot! Če si ne bodo mogli drugače pomagati, bodo začeli klicati ulico k demonstracijam. Dvomimo pa, da jim bodo razhujskane mase mogle pomagati kakor pred leti. Vsakega nasilja je enkrat konec, tudi nemškonacionalnega napuha, tudi za nemškonacionalni terorizem bo prišel sodni dan. Slovenci, stojmo na straži!

Rož Slovincem.

Iz Ljubljane smo prejeli sledeči dopis:

Zadnji članek v „Miru“, Rož v nevarnosti, me je kot ondotnega domačina jako zanimal. Vprašati se moramo, zakaj da v Rožu ne moremo doseči pravih uspehov in da je ljudstvo tako zaspano, ali bolje rečeno, brezbržno. Če hočemo biti pravični, moramo priznati, da je ljudstvo v Rožu dovolj zavedno, saj so to pokazale zadnje državnozbornske volitve. In ravno te volitve so presenetile nasprotnike, ki so se sili vrgli z vso močjo na naš Rož. Žalibog da imajo nasprotniki v tem oziru le prelahko delo; v rokah imajo vse najboljše postojanke, občine, zlasti pa vso industrijo. In ravno zadnje je, kar spravlja naše ljudi v največjo odvisnost od nemških nacionalcev. Ne le delavstvo, ampak tudi kmetje so skoro popolnoma odvisni od teh ljudi. Le pogledimo. Če hoče kmet kaj spraviti v denar, je že odvisen od nemškega mesarja, trgovca, gostilničarja in drugih prekupcev. Koliko pa imamo zavednih trgovcev, gostilničarjev in tako dalje? Šent Janž in Podsinjovas izvzemši moraš iti celo uro ali pa še več, da naletiš na kako slovensko trgovino ali gostilno. Naprej. Naš kmet po večini nima toliko posestva, da bi mogel s tem preživljati družino. Tu mora zopet gledati, da dobi kak postranski zaslužek, ali neposredno v tovarni ali pa z vožnjo lesa iz gozdov. V tem oziru je popolnoma v rokah tovarniških uradnikov in gozdarskih logarjev. „Če boš z nami držal, boš dobil vožnjo ali delo“; pa še tega ni treba reči. „Mi imamo svojih ljudi dovolj“, in dotični ve, koliko je ura bila. In delavstvo. Moramo reči, tudi delavstvo je po veliki večini dobro. Ali to so reveži, ki ne smejo imeti ni trohice lastnega prepričanja. Če se kdo izda kot Slovenca, to se pravi zavednega Slovenca, potem je lahko že naprej prepričan, da bo najmanj v štirinajstih dnevih hodil že po tujini s trebuchom za kruhom.

Če bo pa kateri tako predrzen, da bo sodeloval pri slovenskih prireditvah in morebiti kakemu nemčurju pri tem stopil na kurje oko, potem gorje mu, takega „hecarja“ je treba preganjati, dokler se ga le more. Vsak tak delavec je lahko prepričan, da ne dobi več dela po celem Rožu in daleč izven njega. Torej, če vse to premislimo, potem je lahko pojmovati zaspanost in nezavednost, ki je v resnici le strah pred mogočnim nasprotnikom za ubogi vsakdanji kruh. Kako pomagati? Zato bi moralo biti radikalno sredstvo, ki naj bi z največjo silo poseglo tu vmes. In to je

Podlistek.

Božični pozdrav.

Franjo Neubauer.

Kaj delate, bratje, mi tam v Korotanu?
Kako mi živite?
Krvice trpite?
Borite se proti Germanu?

Bojujte se! Trum se sovražnih ne bojte!
A danes vse baklje zažgite,
nocoj do cerkvá pohitite,
in pesmi božične zapojte!

Nocojšno noč knez se mirú je naródil.
Kjer polnočni zvon nam pozvanja,
povsodi On mir nam oznanja,
nemirne krivičneže ostro bo sodil.

Nas sodil bo milo, — mi mir bi ljubili
in meče vtaknili v nožnice!
Ne delamo drugim krvice,
le proti krivični borimo se sili.

Sam Bog nam življenje je dal dragoceno!
V jeziku življenje se to razodeva,
ohraniti jezik sam Bog nam veleva,
ne dati za druge ga dare v zameno.

Branimo se! Danes zapojmo pa v slavo
nebeškemu Kralju božičnice mirne!
Naj danes vsaj narodi zemlje si širne
podajo rokó in praznujejo spravo!

Pekarski vajenec Branko.

(Franjo Neubauer.)

Nič prijetna zima ni bila po ravnem Sremu. Skoro nič snega, nobenega zvončkljanja kraguljčkov, s katerimi okoli vratu ovitimi dirjajo iskri konjiči po strjenem sanencu in ponosno spuščajo dah skozi nozdrve, da se vse kadi pred njimi. Otroci niso mogli postavljati sneženega moža, niso se mogli kepati niti drsati. Otožno so postajali pred šolo, ko jih je med odmorom izpustil učitelj iz prenapolnjene učilnice, in kmalu so se dragovoljno vrnili v razred. Po šoli so hodili celo lepo v redu domov, kar ni bilo nikoli, kadar je ležal sneg in so se mogli kepati in porivati drug drugega v sneg.

Prve tedne meseca grudna se je belila po strehah prav tanka plast snega, ki je bil padel že v listopadu, pa zopet skopnel po poljih in potih in se obdržal le na strehah kot spomin na prvi sneg. Nekaj časa je bil zrak suh in oster in le za par ur je dobilo solnce nekaj svoje prejšnje moči, naskoro pa je obledelo in ohladnelo. Potem pa so se začele vlačiti goste megle skoro po tleh in so zakrivale solnce ves dan od jutra do večera. Tisto noč pred svetim večerom pa so megle padle in porosile pota in tlak po mestnih ulicah. Nato se je zjasnilo, pritnil je mraz in zjutraj je bil ves tlak ena velika drsalnica. Oprezno, z majhnimi koraki smo stopali, da ne pademo vznak. Na prisojnih straneh se je čez dan led raztopil in tlak posušil, na odsojnih pa je ostalo zmrznjeno in koder je odnehalo podnevi,

se je na večer zopet strdilo, da je bilo treba zopet paziti na vsak korak.

Zapustim samotno sobico in odidem po ulici, v kateri stanujem. Malo koga sem srečal. In prav mi je bilo. Prišle so bile tiste otožne, sladko-grenke misli, ki se prikrađejo najrajše ob takih svetih večerih v tujini. Najrajši so same in ne ljubijo in ne iščejo družbe. Vzprejel sem jih v srčni hram te vedne tovarišice na potu življenja, pogovarjal se z njimi o marsikaterem lepšem in veselejšem božičnem večeru.

Ko pridem do vogla, zaslišim iz stranske ulice vzdihovanje in plakanje, in vidim, kako nekdo zažiga žigice in nečesa išče. Hoteč videti, kaj se je zgodilo, zavijem v stransko ulico. Prišedši do neznanca, ki je vedno stokal in javkal, kakor da se mu je dogodila velikanska nesreča, poprašam:

„No, kaj se je pa pripetilo?“

„Krono sem izgubil,“ odgovori s plakajočim glasom, zapali zopet žigico in jaz spoznam pekarskega vajenca Branka, starega znanca iz šole.

„Kakšno krono?“ ga vprašam.

„Gospodar me je poslal, da nesem v hišo, kamor nosim navadno zemlje, božičnega peciva. Tam so mi plačali in jaz stisnem denar v roko ter odhitim proti domu. Kar izpodrsnem, padem in krone se zakotalijo po tleh. Našel sem jih do ene, ki je ne morem zapaziti nikjer.“

„No, počakaj, poiščeva skupaj.“ Paliva in paliva žigice, gledava, brskava, iščeva, — vse zastonj. Krone od nikoder nil!

„Se bojiš mojstra, Branko?“

industrija, tovarna, ki bi bila v slovenskih ali slovenskih rokah. Dokler nimamo slovenske industrije, je vse narodno in socialno delo med ljudstvom polovičarsko. To je edino izdatno sredstvo, rešiti naše slovenske mase izpod jarma nemških tovarn in vpliva nemških uradnikov. Zidajo se velike tovarne v Ljubljani in po drugih mestih z dragim obratom, a na naše kraje, ki imajo še celo neizrabljene vodne sile, nihče ne misli. Naj bi se vendar zbral slovenski kapital in se naložil v velikem obratu ob periferiji naše domovine, kateri bo gotovo nosil dvojne obresti. To želi posebno Rožanom.

Rožan.

Darovi.

Za podljudelski „Delavski dom“:

214—218. Gg. bogoslovci	K 25—
219. Č. g. dr. Čukala namesto novoletnih voščil	5—
220. Č. g. J. Zeichen, slov. pridigar	5—
Č. g. župnik Ateneder na Polzeli	4—
221—222. Mohorjani v Škocijanu	10—

Koroške novice.

Dr. Breje — „Slovenskemu klubu“. G. dr. Breje je poslal po drž. in dež. poslancu gospodu Fr. Grafenauerju „Slovenskemu klubu“ na Dunaj sledeče pismo: „Castiti gospod poslanec! Vsa javnost stoji pod vtisom včerajšnjega dne. Naš nemško-nacionalni radikalizem stoka, kakor da bi ga že držala za vrat — bodočnost, ki jo dr. Krekov ženjalni predlog odpira slovenski misli v naši državi. Žarek upanja je padel včeraj tudi na koroške Slovence, ki zadnje čase v prvi vrsti plačujejo stroške sedanjega vladnega sistema na jugu države. Ni dvoma, da je strahovit naval nemštva, ki ga je nekaj časa sem pri nas opazovati, slovenstvo na Koroškem spravil v tako kritičen položaj, da se je brez vsakega pretiravanja bati najusodnejših posledic, ako ne pride v najkrajšem času temeljita remedura. Raditega vem, da se bo naše ljudstvo globoko oddahnilo, ko bo izvedelo o velikanski parlamentarni zmagi, ki jo je izvojevalo sicer po številu malo, toda po politični potenci in razsodnosti druge daleč nadkriljujoče zastopstvo našega naroda. Imenom naše politične organizacije Vas torej prosim, da „Slovenskemu klubu“, zlasti pa njegovim voditeljem, posebno gg. dr. Šusteršiču in dr. Kreku sporočite iskreno zahvalo in zaupnico koroških Slovencev! Takemu vodstvu sme naš narod z mirnim srcem prepustiti svojo usodo.“ — Načelnik naše stranke je govoril vsem politično zavednim koroškim Slovincem iz dna srca.

Resolucije velikovškega shoda. Na političnem shodu v Velikovu, dne 15. t. m., je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta zaupnica slovenski državnoborski delegaciji in sledeča resolucija: 1. Slovenskemu deželnozbornemu poslancu, g. Florijanu Ellersdorferju, izrekamo za njegov odločen in možat nastop v svrhu otvoritve „Narodnega doma“ v Grebinju najiskrenejšo zahvalo in zaupanje. 2. Celovski župan in deželnozborni poslanec pl. Metnitz je obljubil povodom zadnjih deželnozbornih volitev, da se bo železniška proga Celovec-Velikovec-Grebinj takoj trasirala, kakor

hitro bo skopnel sneg, a proga še ni trasirana. Zato mu izrekamo najstrožjo nezaupnico. To je že četrta nezaupnica, ki so jo izrekli Metnitzovi volilci svojemu poslancu.

Mnoge slovenske občine, slovenski krajni šolski sveti se poslužujejo, kakor se moramo žal malodane dan na dan prepričati, še vedno samonemških uradnih tiskovin. To je naravnost naroden škandal! Pritožujemo se, da nam „od zgoraj“ na nečuvne načine vsiljujejo nemščino, a edini naši avtonomni zastopi, o katerih se pravi, da so v slovenskih rokah, dostikrat nič niso boljši, žalibog mnogokrat samo radi nezmožnosti ali malomarnosti svojih tajnikov! In tega še ne dovolj! S slovenskim denarjem se naročujejo take tiskovine pri najhujših naših narodnih in verskih nasprotnikih, kakor na pr. pri znanem Plötznu v Volšpergu! Iz teh tiskarn se izliva toliko gnojnice na naše rodoljube, na ves narod naš, — a podpirajo se z našim denarjem! Zadnji čas je, da se v tem oziru korenito napravi red! Saj so nam na razpolago slovenske, oziroma dvojezične tiskovine, in zato prav noben izgovor ne velja! Ravno ob novem letu je primeren čas, da se te nezdrave razmere prenarede. Odločnost in samozavest na dan!

Umrl je dne 19. t. m., ob 8. uri zjutraj, pri usmiljenih bratih v Št. Vidu ob Glini, v 34. letu, upokojeni župnik v Kellerbergu, č. g. Jožef Ebert, na vodnici. Umrl je tudi župnik v Forstu v Labudski dolini, č. g. Janez Joham, v 50. letu na raku v grlu.

Razpisana je župnija Št. Ilj ob Dravi, kjer je nastavljen za provizorja č. g. Anton Benetek, prej kaplan v Železni Kapli. V Železno Kaplo je prestavljen č. g. Ivan Žel, prej kaplan v Št. Jakobu v Rožu; v Št. Jakob pa č. g. Fr. Mikula, prej kaplan v Tinjah.

Štirinajsta božičnica „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu. Nad vse sijajno se je tudi letošnja štirinajsta božičnica naše šole izvršila. Predstavljalo se je trikrat, in sicer v torek, dne 14. t. m., na kvatno sredo je bila glavna slavnost, tretja predstava pa je bila na kvatno nedeljo. Glede udeležbe in sijajne izvršitve prekaša letošnja božičnica vse prejšnje, še nikdar se ni toliko udeležencev zbralo kakor letos. Pri prvi predstavi je bilo že nad 400 udeležencev, pri glavni slavnosti je bila udeležba ogromna, gotovo nad 700 ljudi, pri zadnji predstavi je bilo tudi nad 400 udeležencev, vseh skupaj je tedaj nad 1500 ljudi obiskalo našo šolsko slavnost. Prvo predstavo je posetila tudi preblagorodna gospa Erna pl. Mayrhofer-Grünbühl, soproga g. eksc. vladnega svetnika z otroki in več odlične gospode, glavne slavnosti se je udeležilo dvajset duhovnov, njim na čelu mil. gg. prošta Randl in Einspieler, obilo odličnih rodoljubov iz cele Koroške, sosebno iz Podjunske doline, velika telovadna dvorana je bila ta dan vsa napolnjena. G. župnik Treiber najprisernejše pozdravlja vse navzoče in poroča, da se je tudi letos slovenska darežljivost pokazala v najsijajnejši luči, zakaj prejeli smo letos v denarju ogromno svoto 1430 K 51 vin., poleg tega še mnogo darov v blagu. Tako je nam velika dobrotnica naše šole, visokorodna gospa ekscelenca Ivana baronica Pino, c. kr. mi-

nistra vdova na Dunaju, poslala 18 metrov lepega barhenta in šest šalov za na glavo, preblag. g. Oskar vitez Heiß je daroval 30 m barhenta, g. A. Novak, trgovec v Sinčivasi, je podaril 54 m blaga v vrednosti 41 K, g. krojaški mojster Mitterberger v Velikovu 5 zgornjih in 5 spodnjih hlač, g. svečar J. Cehner v Velikovu vse sladčice in svečice za božično drevo, g. pekovski mojster Pflügl v Velikovu 250 kosov žemelj za otroke, rodoljubni kmet Vrank pa lepo božično drevo. Vsled te velike darežljivosti smo mogli tudi letos naših 220 otrok zelo bogato obdarovati, kupili smo 624 m blaga, 20 m zanosnic, 39 kosov spodnje zimske obleke, 12 parov nogavic, dobilo je 114 otrok celo obleko, 95 otrok je dobilo nove čevlje, ostali pa posamezne kose obleke. Gosp. župnik se na to vsem preblagim dobrotnikom najprisernejše zahvaljuje za njihovo neusahljivo darežljivost in prosi tudi v prihodnje, naše šole ne pozabiti. Potem pa nadaljuje: Vkljub vsem napadom in obrekovanju naših narodnih nasprotnikov moremo z veseljem poudarjati, da naša šola stalno napreduje. Velik korak naprej je storila naša šola letos, ker se je otvoril peti razred in so se tako pogoji ustvarili za njen nadaljni razvoj. Zelo vesel napredek, ki mora posebno naše velikovške nasprotnike osramotiti, je dejstvo, da letos samo iz velikovškega šolskega okoliša, za katerega je naša šola v prvi vrsti ustanovljena, obiskuje našo šolo jako veliko, namreč 153 otrok. Končno je velik napredek, katerega je posebno naša šola povzročila, ustanovljenje številnih slovenskih izobraževalnih društev, katerih samo v našem velikovškem sodnem okraju že pet izborna deluje in ki razširjajo pravo omiko in narodno zavednost. Naši narodni nasprotniki še nikdar poprej niso nam koroškim Slovincem toliko krivic prizadajali, kakor v zadnjem času, ali taka velikanska nasprotna sila je rodila tudi mnogo dokazov narodne zavesti in ljubezni do svojega rodu. Ravno to ljubezen do materinega jezika in narodno zavest pa goji naša šola. Ona stoji trdno kakor svetilnik v sredi nasprotnih valov. Naj jo tudi z vsemi močmi podpira zaveden Slovenec! Nato se je izvršil obširni slavnostni spored, katerega izvršitev je trajala nad tri ure, v odmorih pa so neutrudljivo udarjali vrli naši velikovski tamburaši, ki so večinoma bivši učenci naše šole. Hvala jim! Prav ljubko so mali otročiči deklamovali. Glavno zanimanje je zavzela krasna ali zelo težavna spevoigra „Dušica v gozdu“. Priprave za to igro so stale č.č. sestre silno truda, treba je bilo pripraviti za 25 igralk celo novo obleko, ena sestra je celo jesen na stroju šivala obleko za igralko. Pevske in plesne vaje so se pričele že meseca rožnika t. l. Vežbanje igre je trajalo dober mesec dni. Splošno so igralko zelo izvrstno uprizorile igre. Plesni nastopi in petje vil in škratov je bilo dovršeno krasno. Nad vse izvrstno je igrala nositeljica glavne uloge dušice šele enajstletna učenka Koh Katica. Njen nastop je bil siguran, njeno kretanje naravno in čuvstveno. Ta deklica ima poseben dar za to. Na udeležence je napravila igralko, ki je trajala poldrugo uro, največji vtis. Saj so se pred njihovimi očmi izvrševali boji človeške duše, padeč in zopetno pomiloščenje. Ko so se

„O Bog,“ zaihti nesrečni dečko, „ubije me, če mu ne prinesem vsega plačila.“

„E, tako hudo ni!“

„Je, je! Vi, gospod, ne veste, kakšne nagle jeze je! In kako je lakomen in skop! Za vinar me ubije. In domov me ne pusti! Jutri sem hotel iti na dva dni k starišem. Danes me še ni pustil, dasi sem ga prosil, hoteč preživeti sveti večer med domačimi.“

Dasi me je s svojim zatrjevanjem, da ga mojster ubije, skoro na smeh silil, mi je vendar prav živo pred oči stopil ves žalostni položaj dečkov. Poznam dobro te zapuščene, zanemarjene dečke. Umazani, blatni, raztrgani pridejo v šolo, kriče, se tepó pred podukom, med podukom sede nepazljivo, brezbrizno v klopek, nekateri, zlasti pekarji in mesarji, spavajo, da jih moram vsak čas buditi. Zbudi se siromak, ali čez par hipov že se mu zopet zapre oko, in trudna glava omahne na klop. Kako ne bi? Brezobzirni, da, naravnost brezsrčni mojstri jih gonijo le na delo, za počitek se ne brigajo. Ubogi vajenec mora delati, držati mojstrove otroke, se dati od njih lasati, letati mora po hišah, — a vrh vsega tega dobi še udarcev od mojstra ali od pomočnika. Pekovski vajenec bdi vso noč, zjutraj mora raznašati pecivo in šele popoldne legne na kakšno klop ali na peč, da malo zaspi. Kaj čuda, da sedeč v topli šolski sobi zaspi.

Branko je bil sin siromašnega črevljarja, ki je imel mnogo otrok. Dečko je bil dosti bister, ali nemiren do skrajnosti. Tepeža brez njega ni bilo. Kolikokrat sem mu pridigoval, ga svaril

in zopet izpodbujal! Poslušal me je skesan. Ko sem pa začel predavati, mu je glava zlezla na prsi in zaspal je. Parkrat sem ga prebudil, potem sem ga pustil spavati.

Smilil se mi je dečko. Na sveti večer dobi udarcev, na božič ne sme domov. Žalostna usoda! Zamislil se. Nikomur ne morem otrepi solze na ta sveti večer. Ne morem položiti na oltar domovine tisočakov, da pomagam ž njimi zidati šole za deco, ki jo bo sicer tujec odnarodil. Ne morem postaviti siromašnim otrokom božičnega drevesca. Ne morem razveseliti svojih dragih z božičnimi darovi.

„Daj Branku izgubljeno krono,“ mi prigovarja notranji glas.

„Branko, če hočeš biti dober in pameten, dam ti jaz krono.“

„Bog vam plačaj, gospod. Ubogati vas hočem.“ Nekam zadovoljnejši sem praznoval ta božični večer.

* * *

Po božičnih praznikih, prav za prav po novem letu, smo imeli šolsko sednico. Na dnevnem redu je bil med drugim predlog, da dobi pekarški vajenec Branko kazen za novi čin razposajenosti. V zvezi s tovarišem je nekemu vajencu, slabotnemu dečku, siloma sezul črevlje in jih vrgel skozi okno na dvorišče. Sezuti ubožec se je tresel od mraza in je plakaje naznanil hudodelstvo razredniku.

„Branko, tebi ni pomoči, zate ni zdravila,“ sem mu očital, prišedši v šolsko sobo. Pobesil je glavo in molčal. Med predavanjem je pa zopet spal spanje — pravičnega.

Lepa vrtnarica.

(Francoski spisal J. Lavergne.)

(Konec.)

Nekega večera je bila spravila Marion svoje male brate v postelj; pripravljala je za očeta večerjo in menila, da pride še le za eno ali dve uri, ko je v svoje veliko začudenje slišala njegov glas. Pel je, spremljan od drugega glasu, ki ga Marion nikdar ni mogla poslušati brez nevolje.

„Marion,“ jo je pozdravil oče, „gosta sem ti pripeljal, meščan Brutus hoče z nami večerjati. Daj, prinesi nama vina, pa najboljšega.“

Oba moža sta imela na glavi rdečo kapo, bila sta razposajena in že nista mogla več stati na nogah, ko sta začela peti. Brutus je govoril z vrtnarjem tihoma in ga je navajal k nečemu, o čemur ta ni hotel nič slišati. Ko je vrtnar izpil četrto kupico vina, je zakašljaj, zamrmral par besed, poklical hčer in ji rekel:

„Marion, tebe so danes proglasili v Versaillesu za najlepše dekle, in jutri, pri mladinski slavnosti, moraš prevzeti ulogo boginje razuma.“

Marion samega strahu ni izpregovorila besede; njen pogled je pohajal od očeta na Bruta, in skušala je brati raz njiju obraz, je li resnica. Zblojene oči očetove in satansk nasmeh Brutov so ji to potrdili.

„Meščan Brutus,“ vpraša odločno, „kaj moram storiti?“

„Samo nekaj prav prijetnega, krasna gospica,“ odgovori Brutus. „Jutri zarana pridem

Vzemite,

ako imate nahač, hripavost, zasliženje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znamko „Elsa-fluid“. Sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, v vratu itd. o njegovem lekajočem, kašelj utehajočem, oživlajočem učinku. Dvanajsterica za poskušnjo 5 kron, dve dvanajsterici K 8-60 franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko).

ob koncu vse igralke še enkrat na odru prikazale, so jim poslušalci z navdušenim pritrjevanjem izrazili svojo pohvalo. Končno so še dečki četrtega razreda pod vodstvom gosp. učitelja Peska prav dobro in med občno veselostjo izvajali šaloigro „Zdaj gre sem, zdaj pa tje“ in dodali še spevoigro „Kovač“, ki se jim je prav dobro posrečila. Presrečno hvalo izrekamo g. učitelju Pesku za ves njegov trud, ki ga je imel s pripravo dečkov, posebno pa še č. šolskim sestram, ki so z največjo požrtvovalnostjo priredile tako obsežno slavnost. Vsem udeležencem pa kličemo: Na veselo svidenje pri prihodnji petnajsti božičnici!

Glasilno kmetijske družbe v službi nemških nacionalcev. „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ se v zadnjem času vedejo tako, kakor bi sploh ne bile več glasilno „c. kr.“ kmetijske družbe za Koroško, temveč glasilno koroških nemških nacionalcev. Listov odgovorni urednik, g. Alfred Kohlert, porabi vsako priliko — brzkone po višjem ukazu — da poje slavo temu in onemu zavednemu nemškemu nacionalcu v glasilu — „c. kr.“ kmetijske družbe radi tega, ker je bil — zaveden nemški nacionalc. Urednik sicer ve, da njegovo počenjanje ni popolnoma prav, toda svoj namen, hvaliti nemškonacionalno zavednost nemškega nacionalca v glasilu „c. kr.“ kmetijske družbe bi pa v kljub temu rad dosegel. On hvali radi tega po ovinkih ter priobčuje članke o nemškonacionalnih velikaših iz nemškonacionalnih listov koj v celoti brez potrebnih uredniških popravkov. In ravno ti bi bili potrebni, ako je urednik že tako len, oziroma nezmožen, napisati članek iz strogo agrarnega stališča o tem in onem delavcu na političnem, oziroma gospodarskem polju na Koroškem. Članke iz nemškonacionalnih listov so seveda pisani za nemškonacionalnega bralca ter morajo biti radi tega — strankarski. O grofu Zenu Goëß-u so prinesle „Landwirtschaftliche Mitteilungen“, glasilno „c. kr.“ kmetijske družbe, članek iz — nemškonacionalne „Allgemeine Bauern-Zeitung“, iz katerega povzamemo sledeče zasluge prejšnjega deželnega glavarja za — „kmetijstvo“: „ki se je zmiraj kazal kot „nemški kavalir“, „slika o značaju odhajajočega deželnega glavarja bi ne bila popolna, ako bi posebno ne poudarjali njegovega skalnotrdnega zvesto nemškega mišljenja“, „besede zahvale, katere moramo povedati temu redkemu možu kot nemški Korošci, kot zvesti nemški mož!“ Tako torej piše glasilno „c. kr.“ kmetijske družbe v števil. 14. z dne 15. velikega srpana t. l. „Mir“ je tedaj protestiral proti takemu izrabljanju glasila „c. kr.“ kmetijske družbe v — nemškonacionalne svrhe. Toda predsednik „c. kr.“ kmetijske družbe in z njim vred naš dični deželni predsednik nemškonacionalne stranke Hein se za take „malenkosti“ ne zmenita, oziroma se nočeta ali pa ne — smeta zmeniti, kajti na Koroškem vlada baje že „c. kr.“ nemški Volksrat. Umrl je pred kratkim dr. Josip Erwein, bivši deželni glavar, deželni odbornik itd. „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ so morale seveda prinesiti članek ter so ga povzele iz graške — „Tagespošte“, v katero ga je spisala sama glavna koroških nemških nacionalcev

— J. W. Dobernig. In glasilno „c. kr.“ kmetijske družbe slavi rajnega kot „polnovrednega nemškega in svobodomiselnega moža“. „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ hočejo postati, oziroma so postale torej glasilno nemškonacionalne stranke. Pozivljamo družbino predsedstvo kakor tudi c. kr. deželno vlado, da v bodoče preprečita to nepostavno izrabljanje glasila c. kr. kmetijske družbe v nemškonacionalne namene.

Nekaj za Selane. Selani potrebujejo nujno poti, ki vodi čez Bajtišče v Borovlje. Ta pot pa gre čez Čapčovo drč. Tam se pa zemlja udara v jarek ter se cesta skoraj po vsakem močnem deževju useda, da ni mogoče voziti. Fužinstvo je že veliko tisočakov zabilo v ta pot, pa vse zaman, ker se nikoli ni korenito popravljalo. Če se tukaj hoče stalno pomagati, se mora poprava začeti spodaj pri jarku. Tam je treba jarek obokati, da voda plast, ki se udara, ne odnaša. Če bode jarek obokan, bo zemlja tam ostala, se zagostila in konec bo usedanja. Ako se pa vedno koj koplje pri sredi v rob, in voda ob vznožju gramoz spira in odnaša, ne bo usedanja konec, ampak vedno se bo plast udirala v jarek in cesta se bo usedala. Na drug način tukaj ni pomoči. Seveda, da bo to delo sedaj, ko je že toliko zemlje šlo po jarku v Dravo, precej stalo, gotovo več kakor bi bilo s prva; a če se tukaj hoče pot obdržati, bo težko na drug način pomagati. Če se pa za gričem naredi pot, to tudi ne bo brez stroškov, zraven pa bo tam strma pot, kar pa za vožnjo, posebno za težko, ni prijetno. Seveda bo tukaj potrebno prositi vlado za podporo, in tudi gospod Vojgt, ki tudi potrebuje ta pot, če hoče svoj les spraviti iz Sel. bo moral prispevati. Toliko v preudarek!

Vabilo na ustanovni shod podružnice „Slovenskega šolskega društva“ za Št. Jakob v Rožu, ki bode v nedeljo, dne 26. decembra t. l., ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Šent-Jakobu v Rožu. *Matej Ražun, sklicatelj.*

Oddih Št. Iljčanov. Suspendirani župnik Česky v Št. Ilju ob Dravi, ki se ni hotel ukloniti svojemu lastnemu škofu, je od vlade penzioniran. Hkrati je bil prisiljen zapustiti župnijo Št. Ilj in se je začasno nastanil v Lipi pri Vrbi. Župnik Česky ostane v suspenziji in torej ne sme maševati. Št. Iljčani, ki dolgo časa vsled nepokorščine Českega niso imeli pravega dušnega pastirja, si bodo zdaj veselo oddahnili. Veseli nas, da bodo imeli o Božiču božjo službo, ki ji bodo smeli prisostvovati. Saj pa je tudi že zadnji čas, da pride v Št. Ilj zopet stari red. Verski in narodni nasprotniki so čudni, žalostni položaj v Št. Ilju zadnje čase hudo izrabljali. Zato so poslali 8. t. m. v Št. Ilj znanega Linharta iz Ptuja in žihpoljskega župana g. Lučovnika, znanega bauernbundlerja, ki sta v objemu s Českyjem oznanjala ljudem evangelij, kakor ga nahajamo v lutrovski „Bauernzeitung“. Uspeh tega zborovanja je, da so se mnogim, ki so se prej po Českyju zapeljati dali, sedaj popolnoma oči odprle, da so spregledali, kam jih je ta čudni dušni pastir speljal.

Občinske volitve v Žrelcu, ki so se vršile dne 20. t. m., so delale našim nasprotnikom strahovite preglavice. Nasprotnikom se niti oddaleč

ni sanjalo, da se bodo kdaj slovenski kmetje tik pred nosom Celovca zavedli in začeli pometati v svoji kmečki občini s kandidati, ki plešejo po taktu nemškonacionalnih uradnikov. Župana Oremusa je postajalo strah, zato je poklical na pomoč od katoliške vere odpadlega „Hauptschriftleiterja“ pri „Freie Stimmen“, Lacknerja, da bi rešil potaplajočo se občinsko ladjo. Dvakrat so zborovali, prvič v Žrelcu pri Lamplnu, drugič pri Sibitzu v Podkrnosu. Obekrat je eno in isto reč prežvekal Lackner, ki mu sploh odrekamo pravico, govoriti o razmerju Slovencev do Nemcev, ker v „Freie Stimmen“ samo slepo udriha po vsem, kar je slovenskega. Na obeh shodih je tudi govoril kot volilec od katoliške vere odpadli bivši mesar Achatz, ki plačuje 6 vinarjev občinskega davka v Žrelcu. Vkljub najsilnejši agitaciji nasprotnikov so dobili naši v III. razredu, za katerega se je šlo, lepo število glasov: Rebernik 74, Kramar 73, Mačnik p. d. Urabl 72 in Klampferer p. d. Žaver 71, namestnik Janez Kau in A. Čare po 73 glasov. Nasprotniki so dobili: Oremus 90, žrelski mežnar Krajner 89, Sibitz 90, Novin 89, namestnika po 87. Vso pohvalo zaslužijo vrli Radišani in Medgorjani, ki so skoro vsi do zadnjega šli za kmečko stranko. V Deljnivasi so se posebno slabo izkazale ženske, ki so razven ene vse dale pooblastila nasprotnikom; tudi je več volilcev iz te vasi ostalo doma. V zahvalo zato Deljnovaščani niso dobili nobenega odbornika niti ne namestnika. Domačemu gosp. župniku bi posebno priporočali njegovega cerkvenika Krajnerja, ki služi v cerkvi Bogu, zunaj pa stranki, ki sta jo reševala dva od katoliške vere odpadla protestanta. Kmečka stranka v Žrelcu sme biti s svojim prvim korakom popolnoma zadovoljna. Saj je pri prejšnjih občinskih volitvah sploh še ni bilo, na en mahljej pa ne pade nobeno drevo. Občinske volitve so nas tudi poučile, da je za Žrelc skrajno potrebno kmečko društvo, v katerem bi se naj slovenski kmetje žrelske občine organizirali in tako postavili trden jez proti Metnitzovcem v Žrelcu.

Šaljiv prizor. Na celovškem kolodvoru je zahteval neki Lah iz Milana vozni listek do Žihpolj v slovenskem jeziku. Ker pa mož ni znal slovenski, je izgovoril besedo „Žihpolje“: „Žipolj“. Frajlica ga je nahlulila: „Warum nicht gar auf den Nordpol“ (na severno točko)? Mož pa je napisal na listek „Žihpolje“, se parkrat po laški pošteno pridušil, in frajlica mu je — dala vozni listek do Žihpolj. To je dokaz, kako malo so znana po svetu nemška imena v slovenskih krajih in pa da frajlce dobro znajo za slovenska postajna imena, pa občinstvo le izzivajo.

Zoper občinske volitve v Grebinju se je vložil od slovenske strani protest.

Socialni tečaj. V Pliberku se vrši od 27. do 29. grudnia t. l. socialno-izobraževalni tečaj. Priredi ga slovenska krščansko-socialna Zveza. Povprečno bodo štiri predavanja na dan. Tečaj je namenjen za kmečke fante pliberškega okraja.

Silvestrov večer priredi I. koroško tamburaško društvo „Bisernica“ v Celovcu v gostilni pri Benediktinski kleti (Kušar).

po tebe z nekaterimi dobrimi domoljubi, in šli bomo s tabo v Versailles. Tam si boš nadela znake boginje, frigiško kapo in prozorno tuniko. Sedla boš na pozlačen voz, in ob zvokih godbe te bodo peljali v prejšnjo cerkev Notre-Dame. Usedla se boš na oltar, in ljudstvo se ti bo klanjalo; nato boš načelovala domoljubnemu banketu in potem se boš z menoj kot prvi par zasukala na plesni veselici.“

„Ste li slišali, oče?“ je zaklicala Marion vsa bleda in tresoča se. „Ali so vam te grdobije po volji? Mi res hočete naložiti to muko, da omedežujem cerkev, v kateri ste bili poročeni z mojo materjo, cerkev, v kateri sem bila krščena in sem prejela prvo sveto obhajilo?“

„Gre za mojo glavo,“ je odgovoril nesrečnež, ne da bi se je upal pogledati.

Vrgla se mu je k nogam in ga prosila:

„V imenu rajne moje matere, v imenu božjem, rešite me, oče!“

V odgovor je oče zahudil.

„Pomislite vendar,“ je nadaljevala v solzah, „pomislite vendar, da me s tem obsodite v sramoto, v onečaščenje. Kako bi mogla biti tako drzna, da bi se potem še upala stopiti pred svoje brate. Kje je poštenjak, ki bi bil volje, dati mi svoje ime?“

„Za vraga, jaz!“ zavpije Brutus. „Jutri zvečer se oženim z boginjo na oltarju domovine, in pobijem vsakega, ki bi se drznil, psovati jo.“

„Oče,“ zakliče Marijon, „ali slišite, odgovorite mi!“

Toda pijanec je ihtel in naslanjal glavo ob mizo, kakor bi ničesar ne razumel.

Marion je ustala in se naglo zaprla v svojo sobo. Čez nekaj minut je slišala odhajati Bruta, in težko stopati vrtnarja po stopnicah. Počakala je nekoliko, potem pa je vstopila v njegovo sobo, da poizkusi še enkrat.

Oče je pozabil ugasniti luč in se je vlegel v postelj oblečen, v isto postelj, v kateri je videla Marion umirati svojo mater. Spal je že trdo spanje pijanca. Klicala ga je in tresla, pa zaman.

Šla je v sobo svojih bratov. Spali so v svoji nedolžnosti mirno, obrazke na pol skrite pod plavimi kodrci.

„Ljubi otroci,“ je vzdihnila Marion, „če bi bi bili odrasli, bi me branili!“

Nalaho so se dotaknile njene ustne njihovih rok.

„Ne bom vas več poljubovala, če bom onečaščena.“ Šla je doli in izkusila odpreti duri. Bile so zaprte, in ključ je imel oče. Vsa okna v pritličju so bila močno omrežena. Nesrečno dekle je bilo ujeto. Padla je na kolena. „Sveta Bogorodica,“ je začela moliti, „prosila sem te, da postaneš moja mati, ko mi je ljubi Bog vzel mojo. Povej mi, kaj naj počnem.“

Hipoma se domisli nečesa. Zbrzela je gori v svojo sobo, pritrčila rjuhe na okno, spustila se na zemljo in šla naravnost k cedri.

Ko je šla mimo ribnika, je opazovala globoko, temno vodo. Za hip je obstala. Borila se je s skušnjavo.

„Tukaj doli bi bila obvarovana grdobij.“

Premislila si je. Prekrižala se je in hitela dalje. Bled mesečen svit ji je kazal pot. Do-

spela je do plota, natrgala hitro nekaj vejic tistega zelišča ubožcev, vzela izpod kozolca lestev in zlezla skoz okno v svojo sobo.

„Če se mi ne posreči, mi ostane še vedno na razpolago bodalo.“

Vrtnar je vstal drugo jutro s težko glavo. Počasi se je spomnil na vse dogodke prejšnjega večera, in ko so se mu ti spomini popolnoma razjasnili, mu je stopil mrzel pot na čelo.

„Morda sem samo sanjal,“ je tolažil sam sebe.

Nekdo je potrkal na duri. Prišel je Brutus, spremljan od cele trume popačenih žensk. Vrtnar jim je odprl.

„Kje je naša lepa boginja?“ vpraša Brutus.

„Gori je,“ pokaže brezsrčni oče in odide.

Brutus gre po stopnicah gori. Marion ga že pričakuje, vzravnana in odločna, vrh stopnic. Ne spozna je.

„Kje je Marion?“ vpraša.

„Tukaj sem. Pripravljena sem, če še hočete kaj vedeti o meni.“

Njen obraz je bil otekel in spačen, pokrit z eno samo veliko rano.

„Nesrečnica!“ vzklikne Brutus, „kaj si naredila?“

„Oh, bolna sem,“ odgovori Marion; „menim, da imam osepnice.“

Odskočil je nazaj; ženske vzadi so zakričale. Marion je stopila v ospredje in vprašala:

„No, kaj še čakate? Poiščite si drugo boginjo. Če pa kdo ostane tukaj, ga poljubim.“

Vsi so jo takoj odkurili, in Marion je ostala sama z jokajočimi bratci.

Dobrlavas. (Kako bomo pisali.) Če človek gleda poštne pošiljatve, ki se stekajo na naši dobrolski pošti, opazi z žalostjo, da imajo skoro vsa pisma in razglednice nemški naslov. Pobjoljšajmo se vendar tudi v tem oziru in izprašajmo o tem svojo vest vsaj sedaj na koncu leta! Proč z nemškimi naslovi! Samo slovenski naj bo naslov (atres) brez vsake nemške primesi. Saj pošta jih mora sprejemati in jih tudi res sprejema. Saj popolnoma dobro najde pravo pot pismo iz Celovca ali celo iz Laškega v Dobrlavas, in sicer s samoslovenskim naslovom. Pokažimo torej tudi na zunaj, kaj smo! Priložnost za to je posebno sedaj o praznikih, ko se piše več nego sicer v letu. (Iz Amerike dobivamo v Celovec pisma s samoslovenskimi naslovi. Ured.)

Dobrlavas. (O deželni zavarovalnici.) V naši župniji nas je zavarovanih več kmetov pri koroški zavarovalnici proti ognju. Ta zavarovalnica je deželna, in znano je tudi, da dežela jamči za varnost. Pričakovati bi torej smeli, da je pravična tudi proti Slovincem. A motiš se, prijatelj, če pričakuješ kaj takega! Zgled: Par kmetov nas je prosilo zavarovalnico, naj nam pošlje slovenskih tablic, ako pa nima samoslovenskih, pa vsaj dvojezične! Mar mislite, da smo jih dobili? Kaj še — samonemške so nam poslali; pa smo jih seveda hvaležno odklonili, ker nočemo, da bi onečlašali samonemški napisi naše hiše. Utemeljujejo pa svoje ravnanje z izgovorom, da nihče ne zahteva slovenskih tablic. Res pa je le to, da jih nočejo dati, četudi zahtevamo izrecno slovenske. Tako naj govore naši kmetje povsod!

Hodiše. (Občinske volitve.) Dne 8. decembra sta žihpoljski župan Lučovnik in urednik Linhart prišla sem naše ljudstvo menda poučevati. Preimenitni pouk je rodil mnogo sadu, pa ne za nemčurje, kakor so zanesljivo pričakovali, ampak za nas, ker pri volitvi občinskega odbora dne 20. decembra smo v dveh volilnih razredih zmagali s toliko večino, kakor še nikoli poprej. Prav lepa zahvala Vama, gospod Lučovnik in Linhart! Razmerje glasov je sledeče: I. razred naših 4, nasprotnih 10 (še nikoli ni bil naš); II. razred naših 22, nasprotnih 7; III. razred naših 65, nasprotnih 16. Živeli zavedni volilci!

Marija na Zili. Pri občinskih volitvah so, kakor vedno dozda, tudi sedaj zmagali pristaši nemčurske, oziroma nemškonacionalne stranke. Ker je občina tik pred Beljakom, se temu ni čuditi. Vkljub temu pa so se naši kmetje, ki pristaše nemškonacionalnih uradnikov duševno daleč nadkriljujejo, držali krepko.

Ruda. (Kako laže „Stajerc“.) K dopisu „Nehvaležni zvon“ iz Lipice v „Stajercu“ št. 48. se to le poroča: Umrla je v Lipici 15. listopada t. l. penzionistinja Elizabeta Leber in je bila 17. listopada na Rudi pokopana. Zvonilo se je za rajno ravno tako in brez vsega ugovora, kakor je njena hčerka gospodična Marija Leber, postrežnica pri učitelju gospodu A. Kochu, bila naročila, namreč 16. listopada s tremi zvonovi, 17. listopada pa dopoldan in popoldan pri pogrebu z vsemi štirimi zvonovi. Ni tedaj res, kakor poroča lažnivi „Stajerc“, da se je v Rudi le s tremi zvonovi zvonilo. Ruški zvon ni nehvaležen, ker je dosti glasno pel, da ga je vsak

„Marion bo umrla,“ so rekali.

„Ne, moji dragi,“ jih je tešila. „Marion je rešena. Poklekimo in zahvalimo se vsi blaženi Devici.“

Na Marioninem obrazu so zapustile rane za vedno brazgotine. Kolikokrat jo je pogledal oče, ga je grizla vest, ki jo je skušal udušiti s pijačo. Neki zimski večer se je vračal domov iz Versaillesa; ponudil je Brutu, ki je bil še bolj vinjen, nego on, roko. Oba sta padla v rov, kjer sta zaspala. Drugo jutro so ju našli mrtva. Pobral ju je mraz.

Jean de l'Eau je bil hraber vojak. V bitki pri Marengo je bil ranjen; odrezati so mu morali levo roko. Odpustili so ga iz vojaške službe. Vrnil se je v Versailles, in Napoleon, prvi konzul, ga je imenoval za nadvrtnarja v Trianonu.

Prosil je Marion za roko, ki mu je ni odbila in je služila sebi in bratom kruh z delom. Seveda ni bila več lepa vrtnarica; toda nihče še ni kake od pesnikov opevane lepote, nihče kake od čestilcev obdane kraljice bolj ljubil in spoštoval, nego so ljubili Marion njen mož in njeni otroci.

Prporočujemo našim družinam

Kolinsko cikorijo.

Rdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

mogel slišati, nehvaležen je le lažnivi jezik, ki ga tako grdo obrekuje. Ravno tako tudi ni res, da bi se nekemu ubogemu hlapcu, ki je dal baje 10 kron k zvonovom, sploh ne bilo zvonilo. Tukaj se je še vsakemu ubožcu, ki je tukaj umrl in cerkveno bil pokopan, primerno in brezplačno zvonilo. Če je kdo kaj daroval za napravo zvonov, je to gotovo lepo in hvalevredno, ali s tem pa cerkvenik ni prevzel nobene dolžnosti, za rajnim zastoj zvoniti, kajti cela župnija je za zvonove darovala, od česa bo potem pa živel? Ni težko uginiti, kdo dopisuje take reči „Stajercu“. Nazadnje pravi: „Ravno tako izgleda, kakor da bi gotovi duhovniki naše cerkve delali razliko med ubogimi in bogatini in to še po smrti.“ Ta modrijan bo morebiti še razliko med ubogimi in bogatini odpravil, potem seveda bo moral tudi svojo dobro plačo z ubogimi deliti. Cerkev bistvene razlike pri pogrebi ne dela, ona ima ravno tiste obrede in molitve kakor za revne tako tudi za bogate, kar je pa nebstvene razlike pri pogrebi, jo napravljajo ljudje sami, ne pa duhovniki, ker se premožni bolj slovesno dajo pokopati kakor pa ubožci. To je že nekaj bilo in bo tudi tako ostalo. Vsak pameten človek ve, da zvonovi sami od sebe ne pojo, ampak jih je treba zvoniti. Pri vsakem večjem zvonjenju mora cerkvenik ljudi najeti, ki mu pomagajo zvoniti in jih mora zato tudi plačati. Če bi moral cerkvenik pri pogrebu ubožcev tudi z vsemi zvonovi zvoniti, kdo ga bo za to delo in stroške odkodoval, ali morebiti dopisnik v Lipici? Stalna plača cerkvenika na Rudi znaša za celo leto komaj 44 kron, na mesec tedaj malo čez tri krone; vzemimo mu še skromne in negotove dohodke pri pogrebi, zlasti za zvonjenje, potem pa bo dopisnik v Lipici, ki mu cerkev smrdi, opravil cerkvenikovo službo! Dopisnik pravi: „Kristus je vendar čisto drugače govoril.“ Kje in kdaj pa kaj? Če se dopisnik toliko zanima za Kristusov nauk, naj ne pozabi, da je bil Kristus resnicoljuben in nasprotnik vsake laži in zmote. Učil je tudi duhovnike spoštovati, ne pa jih obrekovati in krivo soditi.

Borovlje. (Nemški bratci med seboj.) Tukaj je bila vsled smrti gospe Fani Gregorič razpisana oddaja glavne zaloge tobaka. Ker pa je zdaj to hišo kupil neki Ovčar (kako jo je kupil, smo pred kratkim poročali), je bila želja tukajšnjega „Volksrata“, da bi zalogo tobaka dobil Ovčar, zlasti ker je tudi svak gosp. Streina. Ker so pa ponudbe poslali tudi drugi, med njimi trgovci Wernik, Renko, Spöck in Kometer, se jih je skušalo na vse načine pregovoriti, in celo pretilo z bojkotom, da bi ponudbe v korist Ovčarja preklicali, kar pa ti vendar niso storili. Zdaj, ko je dobil zalogo tobaka g. Kometer, nehale je vse prejšnje prijateljstvo; „Volksrat“ ga je sklenil res bojkotirati in izključiti iz vseh javnih mest, to je iz odbora „Unterrossentaler Sparkasse“, iz občinskega zastopa itd. Nalog, da mu to sporoči, je baje dobil predsednik nemškega otroškega vrta; kakor čujemo, je mislil g. Kometer že prej sam ta častna mesta odložiti, ker se v tej družbi ni čutil srečnega. Kako se bo bojkot obnesel, g. Kometerja menda ne skrbi, ker njegovi odjemalci so itak večinoma — Slovenci. Če bo pa tem pošteno postregel in dejal nemški rog proč, se ga bodo še tesneje oklenili. Iz vsega se pa vidi, kako se hoče podati „den Brüdern im bedrohten Land hilfreiche Hand!“

Glinje. (Iz občine.) Pri zadnji seji občinskega odbora naše občine se je sklenilo, občinske doklade znižati za 20 odstotkov.

Kotlje. (Utopljenec v Meži.) Pri Blatnikovem jeznu so našli dne 15. grudna utopljenega starega Lužnika iz Kotelj. Šel je dne 9. grudna od doma, dne 10. so ga še videli na postaji v Guštanju, 15. t. m. pa so ga potegnili iz Meže mrtvega. Bil je že star kakih 70 let in je stalnoval zadnja leta na vasi pri „Toneju“, da je imel bližje v cerkev, kamor je zahajal vsak dan. — Posestvo je prepustil že pred leti rodbini Kuharjevi, ker sam ni imel otrok. Rad je vedno zahajal še na stara leta na svoje nekdanje posestvo, posebno v gozd je rad šel, da bi si tam ogledal najlepše smreke v celi koteljski okolici. — N. p. v m.!

Kotlje. (Občinske volitve.) Dne 3. prosinca 1910 bodo v Kotljah občinske volitve. Dosedaj sta bila 3. in 2. razred v slovenskih rokah, prvi pa v nemških. Ker sta dva občinska odbornika trda Nemca, protestanta, ostali pa slovenski kmetje, se pri občinskih sejah kaj težko razumejo. — Župan pa je odločen Slovenec, ki je zadnja tri leta neumorno delal za prospeh občine. Da bodo slovenski kmetje tudi sedaj pokazali, da se ne dajo od narodnih in verskih nasprotnikov zapovedovati, je pričakovati. Mnogo jih povprašuje, kaj li dela izobraževalno društvo v Kotljah? Kam pa so prešle vrle igralke sv. Neže ali „Mlinar in njegova hči“? Fantje so se tudi

najbrž že zbal zime in jo popihali Bog ve kam? Na dan, slovenski prebivalci Kotelj! Spanja je že dovolj!

Velikovec. (Naše poštne gospodične) nočejo znati slovenski. Od ljudi, ki popolnoma nič ne znajo nemški, zahtevajo, da bi govorili na pošti nemški. Kaj smo morebiti na celovškem kolodvoru? Čudno, da so večidel le „frajlice“ povsod tako predrzne! Našim poštnim gospodičnam prav vljudno povemo, da je poštni urad za Slovence ravno tako kakor za Nemce. Če ne bodo tega hotele razumeti, jih bo moralo poučiti poštno ravnateljstvo kakor pred petimi leti. Slovenci, govorite in pišite na svoji zemlji edino le slovenski!

Prevalje. (Mesečno zborovanje.) Dne 19. t. m. je imelo naše slovensko delavsko društvo svoje redno mesečno zborovanje. Govornik, č. g. Ogris, je duhovito in stvarno razpravljalo o vplivu in težnjah slabega časopisja, ki skuša s pomočjo judovskih framazonov polagoma otrovati vso človeško družbo od kralja pa do najbolj skritega seljaka v zagorski koči. Zato pljuva Slovenec, ki podpira nemškutarsko-liberalno časopisje, v lastno skledo, ker podpira sramotilce svojega katoliško-slovenskega imena. Naša sveta dolžnost je torej, da podpiramo in naročujemo pošteno časopisje, v prvi vrsti naš „Mir“. — Nato je poročal društveni tajnik o sedanjem političnem in narodnem položaju s posebnim ozirom na vzroke slovenske obstrukcije v državnem zboru.

Prevalje. (Božičnica.) Naše slovensko katoliško delavsko društvo priredi v nedeljo po novem letu v prostorih g. Kristana, ob 3. uri popoldne, božičnico. Na sporedu so deklamacije šolarjev, slavnostni govor č. g. Rozmana, razdelitev božičnih daril, petje domačega mešanega zbora, šaljivi srečolov, licitacija božičnega drevesa. Prijatelje, ki so nam še vsako leto pokazali svoje darežljivo srce z lepimi dobitki, prosimo tudi letos, da nam pripomorejo k lepšemu uspehu. Vsak dar, bodisi v denarju ali blagu, se hvaležno sprejme.

Spodnji Dravberg. (Razno.) Občinski lov, ki so ga doslej imeli v najemu bratje Hirslerji, bodo od novega leta naprej opravljali občani sami. — Božična drevesa so izvažali na Ogrsko iz gozdov bratov Hirslerjev na Ojstrici. Odpeljali so jih okrog 1500. Mudilo se jim je tako, da so jih nekateri morali voziti celo na kvatno nedeljo. Drugi vozniki pa so tako nedeljsko vožnjo odklonili.

Borovlje. (Konzum in Neutzler.) Neutzler se je zadnjič nekaj pohvalil pred nerazsodno maso zavoljo „svojega delovanja“ v konzumu. Tega pa seveda ni pomislil, da drugi tudi kaj znajo in njegovo prazno besedičenje vsak dan lahko denejo pod mikroskop. Kaj pa porečete na ta-le naša izvajanja? — Leta 1900 je naš konzum, kar se tiče denarja stal na precej slabih nogah. Res, da je društvo že posedovalo takozvano Borod-kajžo, a kaj pomaga, ko je imelo še okoli 4400 K dolga na njej! Rezervni zaklad je bil še majhen, povečini smo za njega nakupili potrebnega blaga. Stanje društva je pa bilo še sitnejše, ko je l. 1902 potekla najemina z g. Justom in se ta ni mogel odločiti, če bo hišo dal še v najem ali ne. Vodstvo društva je zavoljo tega pravočasno moralo skrbeti, da si postavi svojo hišo. V tej dobi se je slučajno zopet volilo novo predsedstvo in nadzorstvo. Ker v resnici ni bilo zmožnega človeka, ki bi dobro in uspešno opravil posel zapisnikarja v konzumu, so delavci to, takrat ravno prazno mesto, ponudili svojemu voditelju gospodu Neutzlerju. Neutzler pa je „možato“ odbil to ponudbo in z ozirom na slabo denarno stanje konzuma previdno od daleč gledal na boj, ki ga požrtvovalni in nesebični možje bijejo za obstoj prepotrebnega društva. S pomočjo glinjske posojilnice se je postavila v najlepšem delu kraja nova hiša, in premoženje konzuma se je očitno množilo od leta do leta. L. 1907 na pr. je imelo društvo že nad 30.000 K rezervnega zaklada in to navzlic velikemu odpisu za posestvo in inventar. Zdaj je prišel tudi prvi čas za Neutzlerja. Začel je pridno agitirati, prirejal je zborovanja za konzum po vseh vaseh okrog Borovelj in pozivljalo svoje zveste k pristopu bogatega konzuma, da pri volitvah pride s svojimi kandidati v odbor. Večinoma so pristopali k društvu mladi ljudje, ki sicer ničesar ne kupujejo, pač pa volijo po volji ate Neutzlerja. In izvoljen je bil v cvetoči konzum! Prvo delo, ki ga je izvršil, je bilo, da je odstopilo društvo iz splošne zveze in vstopilo v novoustanovljeno socialdemokratsko zvezo. Nato je vpeljal od socijev v Nemčiji že davno med staro šaro vržen „Rollmarkensystem“ pri plačevanju. Uslužbenci so se mu muzali v obraz in le skozinskoz poštenemu osobju, ne pa „Rollmarkam“ se je zahvaliti, da niso nastale nerednosti pri plačevanju v konzumu. V kontrolo „Rollmark“ so morali zopet

poseči po prej zavrženih blokih. Tudi o večjem prometu, ki ga je na polna usta hvalil ata Neutzler, imamo drugačno sodbo. Res je, da je višji, a višji ni, ker se je morebiti več prodalo kakor prej, ampak **ker so se blagu zvišale cene.** Še celo Neutzler bo morebiti razumel, da je promet tem večji, čim dražje se prodaja blago, da ima torej cena blaga neki vpliv na visokost prometa. Če na pr. konzum zdaj *kg* moke po 46 vin. prodaja, namesto po 32 vin. kakor poprej, je samo pri enem vagonu = 10.000 *kg* že 1400 K več prometa. Pet vagonov se je porabi, kar po našem znaša $5 \times 1400 \text{ K} = 7000 \text{ K}$ več prometa samo pri moki. Ravno isto je s slanino (špeh), žmavcem, špiritom, oljem itd., ki so v tekočem letu za 50 % poskočili v ceni. In če še pomislimo, da je šel konzum pri vsaki reči skoraj za 10 % kvišku, potem ni težko izpredvideti, da povišan konzumov promet ni zasluga ate Neutzlerja, ampak le posledica veliko dražjega blaga. Kar se tiče edinosti v vodstvu, naj povemo širšemu občinstvu, da sta si Neutzler in konzumov predsednik g. Franc Oblasser (prej zvesti Neutzlerjev pristaš) že večkrat jako hudo skočila v lase, in da zdaj nič več ne občujeta med seboj. Ata, zdaj pa imate Vi besedo. Obenem tudi lahko razložite Vašo ljubezen do Streina, ki stanuje v prvem nadstropju konzuma. To Vam moramo priznati, pot si znate pripravljati!

Podljubelj. (Tombola) na Štefanovo se prične ob 4. uri popoldne. Po tomboli se bo s privoljenjem gosp. Jak. Štoke še enkrat uprizorila njegova zares krasna igra „Moč uniforme“. Za igro vstopnina 50 vinarjev. Drugih vabil tokrat ne izdajamo.

Žrelec. V števil. 149. „Fr. St.“ so prav po rovtarsko napadle našega gospoda župnika dr. Arnejca, ki ga imenujejo „zloglasnega hecerja“, gotovo zaradi tega, ker se je tako požrtvovalno potegoval za naše tlačene kmete, da bi jih zedinil enkrat v odločno oporo proti znanim žrelekim komandantom. Menda se je na nemškutarskem zborovanju v Podkrnosu g. Oremus drznil očitati nepričujočemu g. dr. Arnejcu laži pri agitaciji. Naš g. župnik se sploh ne laže, najmanj pa pri agitaciji, ker mu je samo treba povedati resnične dogodbe o naših nasprotnikih, da odvrne od njih vsakega pravega moža. Tudi Kajzer, g. celovski Ahac, je prinesel svojo okroglo postavo in dvignil svojo gosposko pest nad našim gosp. župnikom, in mu baje očital „zahrbtno, skoz in skoz nedostojno hujskanje“, tako da so župnikovo „neduhovniško postopanje“ baje vsestransko obsojali, kakor poročajo „Freie Stimmen“. Oj ti sveti Ahac! Ravno drugi dan so pri volitvi odločni nasprotniki javno pred voliščem izjavili, da imajo vse spoštovanje pred našim gosp. župnikom kot duhovnikom. Kar pa politično dela, je pa seveda vam neprijeten poper pod nos, zaradi tega tako vpijete. Joj, joj, ta hujskač, vse nemškutarske štrene nam bo zmedel. Prav posebno pa nam ugaja, da so nemškutarji na svojem shodu izrekli obžalovanje, da se g. dr. Arnejc „ni upal“ priti na njihovo zborovanje, ko je vendar po celi občini znano, kakšen strah da imajo vsi naši nemškutarji pred njim; vsak šolar pri nas vé, kakšno korajžo imajo žreleki gospod in da se upajo vsakega kar javno prijeti. G. dr. Arnejcu se ni bilo treba opravičevati pred vašim sodiščem, kjer sta sedela dva pročodrimovca z gosp. Oremusom, in sta obsodila župnika na politično smrt, ko je isti med tem delal za našo kmečko stranko in ji pripomogel do tako častnega prvega nastopa pri občinskih volitvah drugi dan. Svarimo povsod naše ljudi, da zadnji večer pred volitvami ne zahajajo k nasprotnim zborovanjem, kjer jim natvezejo vse mogoče laži, ki jih ni več mogoče ovreči pred volitvijo. Znano pa je, da naši ljudje kaj radi verjamejo in še premalo premislijo, kdo da jim govori.

Brdo ob Zili. (Hrošči in druge zanimive občinske zadeve.) Občina Brdo se je pri pokončavanju rjavih hroščev ali majnikovih kebrov letos prav posebno odlikovala. Pri občinski seji meseca sušca se je sklenilo, da morajo posestniki za vsako krono zemljiškega davka nabrati dva litra hroščev ter iste poparjene, tedaj že mrtve, prinesiti k po vseh večjih vaseh določenim občinskim zaupnikom, ozir. da morajo za vsak liter, ki ga manj naberejo, plačati 12 vin. Določilo se je nadalje tudi še, da bo občina plačevala vsakemu, ki bo nabiral hrošče, po ravnokar omenjeni ceni. Ker iznese direktni občinski davek nekaj čez 6000 kron, morali so tedaj posestniki nabrati okrog 12.000 litrov hroščev. Razen tega se je pa od šolarjev in drugih ljudi nabralo še okroglo 27.400 litrov hroščev. Vsled tega je nastalo občini 3412 K 38 vin. stroškov. Nekako polovico te svote, namreč 1635 K, je dobila občina za to podpore, ostala svota v znesku 1777 K 38 vin. ali 29 % direktnega davka se mora pa kot stroški za pobiranje hroščev

naložiti na občinske doklade. Kakor že ime naše občine „Brdo“ pove, tukaj ni ravnine, ampak je povsod breg; tudi leži sredi med vasm „Dobrava“, sicer lep, a ne naš, ampak eraričen gozd v obsegu nad 600 ha. Iz teh okoliščin se pa že lahko razvidi, da mora tukaj biti veliko potov in da je popravljane istih drago. In res stane isto vsako leto okroglo 3000 K ali 50 % direktnega davka. S tem vendar še ni vse storjeno. Kajti pred štirimi leti se je napravilo po celi občini več novih mostičev in splavov, kar je stalo nekako 6000 kron; dobra polovica te svote še ni plačana. Že l. 1908. se je moral vsled ukaza šmohorskega okr. glavarstva napraviti malo pod šmohorom zraven Zile nov most, ki je stal okroglo 2000 kron. V prvem proračunu, ki se je pred 5 leti za ta most napravil, so bili stroški izračunjeni na 2600 K. Vsled te velike svote se je zidanje tega mosta za par let zavleklo. Skupni stroški za uboge iznesejo vsako leto nekako 2000 K ter se mora nekako polovica te svote ali 17 % naložiti na občinske doklade. Tako bode prihodnje leto 100 % občinskih doklad, in vendar razen hroščev nobena izredna zadeva ni v proračun postavljena. Razen tega znašajo stroški za šolo v brškem šolskem okraju 42 %, v melviškem pa 62 %. Za brško pokopališče se mora prihodnje leto zidati mrtvašnica, ki bode stala nekako 1500 kron. Skoraj dvajset let že terja c. kr. glavarstvo zidanje mrtvašnice na tem pokopališču. Strogo isto pa ni moglo postopati, ker so še veliko večji kraji kakor naš, pa mrtvašnice nimajo. Vendar pa obstoji naredba, da se mora ista na vsakem novem pokopališču napraviti. Na podlagi te naredbe se je zdaj naprava mrtvašnice ostro zaukazala. Ti stroški in prej omenjeni dolg v skupnem znesku kakih 5000 K pa pridejo šele v prihodnje proračune, kajti ljudje do 100 % še voljno plačujejo občinske doklade, nad 100 % pa samo z jezo.

Sveče v Rožu ne spijo. Z ozirom na zadnji „Mirov“ članek „Rož v nevarnosti“, ki je razkril mnogo bridkih resnic, se nam iz Sveč obširno poroča, da Sveče v zadnjem času ne spijo. Iz poročila, ki ga iz več razlogov ne kaže objaviti, posnamemo, da je narodno delovanje v Svečah naravnost vzorno in zasluži posnemanje po celem Rožu. Bistričanje, oprimate se tesneje Sveč!

Št. Štefan na Zili. (Sijajna zmaga.) Dne 18. t. m. je volila največja občina v celem okrajnem glavarstvu šmohorskem svoj občinski odbor, namreč Št. Štefan na Zili. Nasprotniki so delali s paro. Slovenska narodna stranka je zmagala sijajno v vseh treh razredih. Živel zavedni volilci!

Medgorje. (Pogrebi.) Dne 16. t. m. popoldne je bil tukaj pokopan Fr. Mozekar — Žlebnik, oče dne 22. listopada t. l. poročenega Petra Mozekarja. Star je bil skoro 68 let; vzrok smrti je bilo vnetje pljuč. — Dne 20. t. m. je umrl p. d. Plažunder — kajznik na Rutah. N. p. v m.!

Žvabek. Po smrti blagega Jak. Miheva je bil dne 19. t. m. za župana soglasno izvoljen g. Franc Steharnik, gostilničar in trgovec; obč. svetovalec pa g. Jurij Skubl p. d. Metlar.

Zahvala.

Vsem preblagim dobrotnikom, ki so nam po tako obilnih darovih v denarju in blagu omogočili, da smo mogli tudi letos otroke naše šole tako bogato obdarovati, se v imenu naše šolske mladine najprizrečnejše zahvaljujemo, voščimo jim vesele božične praznike in srečno novo leto.

V št. Rupertu pri Velikovcu, dne 20. grudnia 1909.

Vodstvo „Narodne šole“.

Društveno gibanje.

Globasnica. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi na praznik sv. Štefana zborovanje v prostorih Šoštarjeve gostilne ob 3. uri popoldne. Na sporedu je govor, petje in prelepa igra: „Na betlehemske poljanah“. Igra je krasne vsebine, ker predstavlja rojstvo Zveličarjevo, zato vabimo tem potom vsa sosedna narodna društva, in sploh vse prijatelje našega društva, da se udeležijo polnoštevilno naše božičnice. Ker so s prireditvijo igre združeni precejšnji stroški, se bo pobirala vstopnina, za neude 40, oziroma 20 vinarjev za osebo. Člani so vstopnine prosti.

Šmihel pri Pliberku. Naše slov. katoliško izobraževalno društvo priredi na praznik sv. Štefana, to je dne 26. grudnia t. l., pri „Šercarju“ v Šmihelu, svoj tretji letni občni zbor z veselico, ob 3. uri popoldne. Na sporedu je govor, poročila odbornikov, volitev odbora, slučajnosti in potem dve igri: „Na betlehemske poljanah“ in „Mlinar in njegova hči“, za tem prosta zabava

s petjem in tamburanjem. Vstopnina: I. sedeži 50 vin., II. sedeži 40 vin., stojišča 20 vin., udje plačajo polovico. K prav obilni udeležbi vljudno vabi

Podljubelj. (Tombola.) Na dan sv. Štefana bomo imeli v „Delavskem domu“ tombolo. Prijatelje, ki so nam še vsako leto k večjemu uspehu pripomogli z lepimi dobitki, prosimo tudi letos, da odprejo svojo roko. Vsak dar se hvaležno sprejme. Po tomboli bo igra. Mize ostanejo med igro v dvorani. Vstopnina za krasno igro za vsako osebo 50 vin. Torej le pridite; da vam ne bo žal, skrbel bo

Želinje pri Velikovcu. Na sv. Štefana popoldne priredi izobraževalno društvo mesečno zborovanje pri p. d. Kramarju na Želinjah. Na sporedu je poučni govor, dve igri, tamburanje in petje. K najobilnejši udeležbi vabi vse rojake in rojakinje

Brnca. Slovensko tamburaško in pevsko društvo „Dobrač“ na Brnci priredi dne 26. grudnia, ob 5. uri popoldan, občni zbor v „Tamburaškem domu“ po sledečem sporedu: 1. Poročilo tajnika, 2. poročilo blagajnika, 3. volitev odbora, 4. slučajnosti, 5. vpisovanje udov in pobiranje udnine in 6. igra: „Cigani“. Vstop k igri: Sedeži 50 vin., stojišča 30 vin. K obilni udeležbi vabi

Škocijansko bralno društvo priredi na Štefanovo po blagoslovu pri Majarju shod in veselico, pri kateri bodo v dveh igrah nastopili fantje in dekleta. Na svidenje!

Žitaravas. Kat. slov. izobraževalno društvo „Trta“ vabi na svoje mesečno zborovanje, ki ga priredi v nedeljo, dne 2. prosinca 1910, ob pol treh popoldne v gostilni pri „Mohoriču“ v Rikarjavasi (fara št. Vid v Podjuni) s sledečim sporedom: Govori, igra: „Na betlehemske poljanah“. Šaljivi igri „Zdaj gre sem, zdaj pa tja“ in „Ženin Miha“. Pevske in tamburaške točke. Vstopnina za neude: Sedeži 60 vin., stojišča 30 vin. Udum stojišča prosta, sedeži 30 vinarjev. Za najštevilnejšo udeležbo se priporoča „Trta“.

Možica. Katol.-slov. pevsko in izobraževalno društvo „Peca“ v Možici priredi na dan Sv. treh kraljev, dne 6. januarja 1910, ob 3. uri popoldne mesečno zborovanje v svojih prostorih v Možici pri Zagmojstru. Spored: Govor, pobiranje članarine, prosta zabava. K obilni udeležbi vljudno vabi

Reberca. Kat.-slov. izobraževalno društvo v Železni Kapli in izobraževalno društvo „Trta“ v Žitarjavasi priredita na praznik sv. Štefana ob 1/2 3. uri popoldne mesečno zborovanje v zgornjih prostorih Greinerjeve gostilne na Reberci. Govorita č. gg. kanonik Dobrovc in župnik Val. Weiss. Sodelujejo tudi pevci iz Železne Kaple. Vstopnina prosta. Vabimo k prav obilni udeležbi.

Književnost in umetnost.

Pravniško društvo „Pravnik“ v Ljubljani je izdalo v XIII. in XIV. zvezku 6. knjižico „poljudne pravne knjižice“. Knjižica obsega predpise o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih; uredil jo je dr. E. Volčič, sodni svetnik v Novem mestu, ter ni dvoma, da bo, kakor njene prednice, v našem narodu jako pripomogla za točno spoznavanje veljavnih pravnih določil. Knjižica stane samo 80 vin. in se dobiva po knjigarnah in pri omenjenem uredniku. Kakor smo pozvedeli, izide kmalu po Novem letu čez 500 strani obsežna knjiga istega urednika: „Zakoni o neposrednem sodstvu“, v kateri bodo predpisi o notarskem redu, o zapuščinskih stvareh in civilnosodnih depozitih, z vsem, kar je s temi predpisi v zvezi. Knjiga bo vzana veljala 6 K, do 15. prosinca 1910 pa jo dobe naročniki za 5 K 26 vin., ako ta znesek pošljejo kar društvu „Pravnik“ v Ljubljano.

Kaj je novega po svetu.

Promoviran je bil doktorjem prava dne 22. t. m. na Dunaju g. Josip Regali, odvetniški kandidat, t. č. pravni praktikant pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Stari trg pri Slov. gradu priredi v nedeljo, to je na Štefanovo, božično veselico ob 4. uri popoldan v prostorih tukajšnjega občespoštovanega slovenskega gostilničarja Antona Ubelna, p. d. Petriča s sledečim sporedom: 1. „Naša zvezda“, A. Nedvéd; 2. Opomin k petju, P. Hugolin Satner; 3. „Večer“, J. Aljaž, poje mešan zbor; 4. Igrokaz: „Na betlehemske poljanah.“ Božična igra v treh dejanjih; 5. Deklamacije; 6. Mlatiči, poje mešan zbor; 7. Prosta zabava s petjem, tamburanjem in šaljivo pošto. Vse cenjene slovenske brate Korošce vabi k tej prireditvi *Kmečko bralno društvo*.

Nočemo imeti bolečin v glavi, v križu, zobobol, trganje po udih, bodljave, revmatičnih bolečin v hrbtu in mišicah. Mi rabimo Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Dvanajstletna za poskušnjo stane samo 5 kron franko. Želodec okrepčuje, prebavo pospešuje, tek vzbujajo, krč olajšujejo, zapeko odstranjujejo Fellerjeve odvajalne rabarbarakroglice z znamko „Elza-kroglice“. 6 škatel franko 4 krone. Razpošilja E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Tožba hrvatsko-srbske koalicije na Dunaju končana. Dr. Friedjung in tovariši, ki so člani hrvatsko-srbske koalicije dolžili veleizdaje, so minulo sredo pogoreli. Priznali so, da so listine, ki so jih predložili, ponarejene. Razprava je bila v sredo zelo kratka. Najprej je bil zopet zaslišan Supilo, ki je izjavljal, da ni nikdar dobil denarja od Srbije. Dejal je, da se mu je očitalo, da je za reško resolucijo dobil 100.000 K od Mažarov, a sam dr. Lueger mu je izjavil, da tega ne veruje, ker je pozneje Supilo obstruiral in bi ga v tem slučaju Mažari gotovo javno razkrinkali. Nato je bil prebran dopis berlinskega policijskega ravnateljstva, ki piše, da je bil belgrajski profesor Marković res v Berlinu v kritičnih dneh, v katerih mu je očital Friedjung, da je bil pri neki seji „Slovenskega Juga“ v Belemgradu.

† Belgijski kralj Leopold II. Umrl je belgijski kralj Leopold II. po mučni operaciji. Njegov testament se začneja z besedami: „Umrjem v katoliški veri, v kateri sem živel.“ Njegova hči, grofica Štefanija Lonyay, je dospela v Bruselj 19. t. m. Kot zastopnik našega vladarja se je udeležil pogreba nadvojvoda Leopold Salvator. Naslednik Leopoldov je njegov nečak, princ Albert, ki je pri ljudstvu zelo priljubljen. Albert je naznanil Leopoldovo smrt svetemu očetu brzojavno, na kar je sveti oče izrazil kraljevi družini svoje sožalje.

Tržne cene v Celovcu

16. grudnia 1909 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	20	—	21	37	12	23
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	17	90	18	54	8	72
Oves	17	—	17	50	5	70
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	30	47	19	20
Turščica	17	19	17	79	10	15
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	77	2	60
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	10	—	12	—	—	—
„ kisló	6	—	10	—	—	—
Slama	6	—	8	—	—	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje), 1 kg	2	80	3	—	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	2	80	3	20	—	—
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	20	2	40	—	—
„ surova, 1 „	1	70	1	80	—	—
Svinjska mast	2	—	2	20	—	—
Jajca, 1 par	—	22	—	24	—	—
Piščeta, 1 „	—	—	—	—	—	—
Race	3	—	4	—	—	—
Kopuni, 1 „	7	—	10	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	20	70	70	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	3	—	3	30	—	—

Živina	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	220	—	—	—	1	1	
Voli, pitani	—	—	76	—	4	2	
„ za vožnjo	280	400	—	—	22	12	
Junci	146	210	—	—	11	5	
Krave	144	360	58	—	86	38	
Telice	120	—	—	—	6	2	
Svinje, pitane	—	—	—	140	144	110	
Prasete, plemena	16	44	—	—	140	130	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Posestvo na prodaj

ki obsega 20 oralov polja, 10 oralov travnikov, 20 oralov gozda in hišo v dobrem stanu za 9200 kron. Več pove Primnik Ivan, pd. Rutar, Dolenjavas št. 15, občina Bilčovs, pošta Bistrica v Rožu, Koroško.

Vinarska in gospodarska zadruga v Dornbergu na Goriškem

ima na prodaj mnogo tisoč hektolitrov najizbornejšega vina Na zahtevo se služi z vzorci.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico
 Pavličeva ulica šte. 7
 uraduje
 ob četrkih od 1/2 10. do 12. ure in od 1/2 2. do 3. ure,
 ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 1/2% **4 1/2%**

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

sprejema **hranilne vloge** vsak uradni dan, to je vsak četrtek od 8. ure zjutraj do 12. ure dopoldne, ter jih obrestuje po 4 1/2% brez odbitka rentnega davka, tako, da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih 4 K 50 vin. na leto.

Načelnništvo hranilnice in posojilnice v Šmihelu pri Pliberku.

Janez Goleš v Celovcu

Paradeisergasse šte. 20.

podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela

se vlnudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakljev po predpisu.

Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.

Kos usaki konkurenci.

Priznana najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

AMERIKA

Kdor se za **Ameriko** zanima, dobi na željo brezplačno pojasnilo o najboljši vožnji v Ameriko.

Cesarske ladje

Cesar Viljem II. 215 metrov dolga
 Prestolonaslednica Cecilija 215 metrov dolga
 Prestolonaslednik Viljem 202 metra dolga
 Cesar Viljem Veliki 198 metrov dolga

voziijo v 6—7 dneh iz Bremena v New-York.

Odhod ob torkih.

Cesarske ladje voziijo samo iz Bremena, kdor želi tedaj s cesarsko ladjo potovati, more to storiti prosto in brez ovir, nihče nima pravice mu to zabraniti. Vsakdo ima prosto voljo, za svoj denar potovati, kamor hoče.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.
 Prevoz potnikov iz Bremena v Ameriko, Avstralijo, Afriko.

Naznižje cene. **Dobra oskrba.**

kdor hoče imeti dobro tkano blago,

naj naroči po povzetju pri **Emilu Winternitz, tkalnica Nachod, Češko.**

1 kos platna za prtiče brez šiva, 14 metrov dolgega, dobre kakovosti K 14.—
 1 kos platna za prtiče brez šiva, 14 metrov dolgega, dobre kakovosti „ 18.—
 1 kos rumburškega platna prima-kakovosti, 24 metrov dolgega „ 13-50
 28 metrov kanafasa, s pristno barvo in trpežnega, živahen vzorec „ 11-10
 Žepni robci, obrisače, robci za posodo itd. se oddajajo vredno, tako tudi flaneli in zimski barhent. Za dobro blago se jamči in more vsak vrniti, kar mu ne ugaja.

Lekarna pri Mariji Pomočnici v Vipavi, Kranjsko,

priporoča izkušena zdravila, katera pošilja po pošti:

Želodčne kapljice, proti napenjanju, madronu, krču, vzbujajo slast do jedi, trepe želodec, 6 steklenic K 3-50.
Želodčni prašek proti slabemu prebavljanju in zgagi, 1 škatljica K 1.—
Prsni sirup in čaj proti kašlju, hripavosti in prsnem kataru K 1-90.
Mazilo proti trganju in revmatizmu 1 lonček K 1.
Tinkture proti kurjim odesom in bradavicam 1 steklenica K —70.
Mazilo proti goži in debelem vratu 1 lonček K 4.—
 Razen teh zdravil priporoča tudi vsa druga izkušena zdravila.

Superfosfat

mineralno in animalično, najbolj priznano, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilno sredstvo fosforove kisline

za vsako zemljo.

Vsebina strogo zajamčena. Zajamčen najhitrejši učinek, najboljši uspehi.

Za pomladansko obdelovanje neogibno potreben.

Dalje **amoniakove, kalijeve in solitarjeve superfosfate** odpošiljajo vse tovarne umetnih gnojil, trgovci, poljedelske zadruge in društva.

Pisarna: **Praga, Prikopi 17.**

Loterijske številke 18. decembra 1909:

Trst	72	37	18	21	9
Line	55	42	62	32	48

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22 v Ljubljani

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.
Zaloga je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron.
Za prodajanje **na debelo** oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bode letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala. Imam za žene in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbeni govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje naravnost iz tovarne!

Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov ostankov po želji sortirano 15 K.

Barbant v lepih vzorcih za obleke, bluze in spodnjo obleko.
Flanel, lepo križaste, za srjace in bluze.
Delen, z robom, za obleke in bluze.
Angleški čifir, 80 cm širok, za pisane srjace, prsa za srjace in bluze za dame.
Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke.
Kanafas za posteljne prevlečke v živahnih barvah.
Oksforda za moške srjace, izborna trpežna kakovosti.
Krizet, barvan, za spodnja krila, tkan iz debele tvarine.

Nikake rizike! Znesek se takoj vrne, ako blago ne ugaja in se lahko pošiljatev nefrankirana nazaj pošlje. Črez 1000 priznanih pism od 1. januarja.

40 metrov finega, pobeljenega rumburskega platna za naj-finejšo živотно in posteljno perilo, sortirano z belim križetom za spodnje perilo samo K 17-90.

Gotove, zarobljene *rjuhe* brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, iz najboljšje tkanine, trpežne kakovosti, zajamčeno platno, kos K 2-40. Najmanjše naročilo 6 kosov. Pošilja po povzetju.

Pri naročilu 2 zavojev poštne prosto.

Antonin Maršik, tkalnica,
Olešnice u Nov. Mesta n. M., č. 100. Češko.

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela
v St. Ulrich, Gröden (Tirolsko)

se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. **Velikanska zaloga sv. razpel.** Novi zanimivi slovenski ceniki zastonj in franko. **Postrežba solidna in hitra.**

Srečno in veselo novo leto

prečast. duhovščini in vsem, kateri so moje narodno podjetje podpirali; se vljudno priporoča v nadaljnja naročila velespoštovanjem

Jan. Goleš,

podobar in pozlatar v Celovcu.

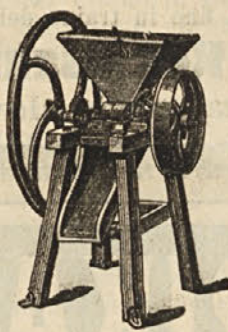
Brez pogreška, zanesljivo in počasi bo gorela **večna luč** le v cerkvah, kjer rabijo stenje in specialno olje za večno luč od tvrdke

Viktor Iraš v Treibach (Koroško).

Poizkus s poštnim kolijem olja in nekaterih stenjev dokaže to.

Svetilnice, samogorljivo oglje za kadilnice, cerkveno kadilo, kadilni pridatek „Buonodore“, jamčeno pristne voščene sveče, stearinsveče, ne kapljajoče prižigalne sveče, kangljice, solidno in praktično ogrevalo za mašno vino, kakor tudi vse cerkvene kovinske reči najboljše izdelane.

Brošura „Das ewige Licht“ z zgodovinskim pregledom, simbolično razlago in praktičnim navodilom kakor ceniki brezplačno.

Stroje za pripravljavanje krme,

slamareznice, reporeznice, mline za debelo moko (otrobe), priprave za parenje krme, štedilna kotlišča, sesalke za gnojnico

izdeluje in razpošilja po najnovšem in priznanem načinu tvrdka

Ph. Mayfarth & Co

tovarne za gospodarske stroje, železolivarne in fužine na paro,

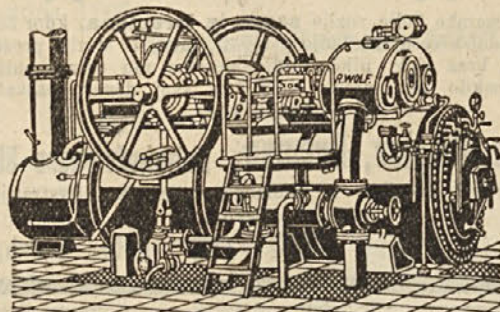
Dunaj, II., Taborstraße 71.

Geniki zastonj in poštne prosto.

Sprejemajo se zastopniki in razprodajalci.

Linc 1909: Zlata kolajna; najvišje odlikovanje.

R. WOLF Magdeburg-Buckau.

Filialka Dunaj, Dunaj, III., Heumarkt št. 21.

Premakljivi in nepremakljivi polnparni in patentovani

vročeparni lokomobili

z 10 do 800 konjskimi silami.

Najbolj gospodarsk, trpežen in zanesljiv gonilen stroj za vse vrste delovanja v industriji in poljedelstvu.

Vseh izdelkov nad 650.000 PS.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge **4 1/2 %** od dne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavotje.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 800.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.